

jaška dolžnost v nežni mladosti, starega šele 18 let. Boril se je skozi štiri mesece v tirskih hribih, na katerih je žrtvoval svoje mlado življenje.

Solnčni žarki naj tvoj grob zlatijo,
bodi tamkaj tvoje spanje sladko.
Naj miru tamkaj nikdo ti ne jemlje,
saj življenje ti je bilo kratko.

Vsem vrlim slovenskim žrtvam za domovino na
bo ljubi Bog večni Plačnik!

Revolucija na Ruskem.

Ruska prekucija je izpočetka korakala z naglim korakom, ker je šla skozi kri. Zahtevala je po izpovedi nove vlade kakšnih 2000 žrtev in sicer deloma ranjenih, deloma mrtvih oseb. Med umorjenimi sta tudi admiral Nepenin, vrhovni poveljnik ruske vojne mornarice v Vzhodnem morju, in admiral Viren v Kronštadtu, znan iz rusko-japonske vojske. Po zaprtju carja Nikolaja v Carskem selu pa so se duhovi precej pomirili. Sedaj ne teče več kri. Zato so se pa tudi opočasnili koraki; nekam obotavljajoči so postali, ker so prišli pred razkrižje: ali monarhija s kakšnim carjem na čelu vlade, ali pa ljudovlada s prostoizvoljenim predsednikom. Socialisti zahtevajo ljudovlado, ker ne marajo polovičarsko izvršene prekucije. Liberalci so od začetka bili za poliberalno monarhijo, sedaj pa se je najmočnejši njihov del (kadeti — konstitucionalni demokrati) izjavil tudi za ljudovlado. Najbrž je okret na levo proti socialističnim zahtevam plod pogodbe med njimi in socialističnimi revolucionarji: socialisti popustijo svojo mirovno agitacijo in se izjavijo za nadaljevanje vojske, a liberalci in naprednjaki pa, ki so za nadaljevanje vojske, popustijo monarhistično misel in pritrđijo ljudovladi. Tako se agitacija za ljudovlado po francoskem vzorcu razširja in jači od dne do dne ter bo izpolnjevala cel mesec aprila. Koncem aprila pa bo že baje sklicana ustavodajna skupščina, ki bo določila obliko ruske vlade v bodočnosti in temeljne zakone, po katerih se bo vladalo in kateri bodo zajamčevali ne samo vsem slojem, marveč tudi vsem narodom in vsem verskim izpovedanjem enakopravnost in svoboden razvoj.

Med tem se tudi stališče začasne vlade utrjuje od dne do dne. Novi vrhovni poveljnik Aleksejev in armadni poveljniki so sporočili, da so vse armade prisegle zvestobo domovini in novi vladi. Dvomišlji generali, kakor Evert in Gurko, so odstranjeni in deloma zaprti. Mesto Everta je prevzel general Lesicki, znan iz poletne ruske ofenzive v Galiciji in v Bukovini leta 1916. Vojni minister Gučkov je dobil iz Vladivostoka in Arhangelska obvestilo, da so se tudi azijske posadke, sibirski mornarica in mornarica v Lednem morju pridružile novi vladi. Pridružili so se ji tudi Tatarji in Kirgizi v Aziji. Mednarodnopravno priznanje je došlo začasni ruski vladi od Anglije, Francije, Italije in Zedinjenih držav. V angleški, francoski in italijanski zbornici so ministri govorili priznalne in tople besede ruskim revolucionarjem. Preteklo nedeljo so poslaniki Anglije, Italije in Francije uradno obiskali novo rusko vlado. Angleški poslanik Buchanan je pri tej priliki pozdravil novo dobo v Rusiji kot dobo sreče, napredka in časti ter povdarjal, da mora Rusija sedaj bolj kakor kdaj prej obračati svojo pozornost vojski: obenem je izrazil upanje, da se Rusija ne bo zbalala nobene žrtve, da se ojači ednost med zavezniki in se doseže zmaga nad Nemčijo, s čimer bi zmagala načela pravičnosti, prostosti, enakosti in pravice vseh narodov. V istem smislu sta govorila francoski in italijanski poslanik. Miljukov je odgovoril, da je naloženo začasni vladi, da zbere vse moči v deželi k skupnemu delu za zmago.

Poročila, ki jih navajamo v naslednjem, podajajo kratko sliko o poteku dogodkov.

Car je hotel skleniti poseben mir z Avstrijo?

Kodanjska poročila pravijo, da so dumini poslanci dobili v roke spise, iz katerih je razvidno, da je car nameraval skleniti poseben mir z Avstrijo pod sledečimi pogoji: 1. Lotarinška se mora odstopiti Franciji; Poljska se mora združiti z avtonomno kraljevino Poljsko; 3. Galicija se mora odstopiti Rusiji; 4. vsem avstrijskim Slovanom se mora zagotoviti avtonomija.

Angleški list „Morningpost“ objavlja razkritja o stališču Rusije napram londonski pogodbi, v kateri se je določilo, da nobeden podpisanih ne sme skleniti posebnega miru. Omenjeni list izjavlja sedaj, da je ruska vlada pogodbo sicer podpisala, prišla pa pogoj, da Rusije v slučaju revolucije ta pogodba ne

veže več. List „Morningpost“ trdi sedaj, da je stara Galicijanska vlada umetno hotela povzročiti revolucijo, da bi lahko z Avstrijo in Nemčijo sklenila poseben mir.

Kako se je car odpoval prestolu.

Petrograjski poročevalec londonskega lista „Times“ poroča: Ko se je carju Nikolaju II. na postaji Begeleje svetovalo, naj se ne vrne v Petrograd, je bil toliko previden, da je takoj odpotoval v Pskov. Svojemu spremstvu je rekel: Revolucionarno gibanje bo pokončalo monarhijo! — Car je bil torej že tedaj pripravljen na najhujše. Drugi dan je car sprejel v slaborazsvetljeni sobi odposlanca nove vlade. Bil je zelo bled. Videlo se je, da ga tarejo težke skrbi, a se je kljub temu obvladal in je izjavil napram odposlancu Gučkovu: Povejte mi popolno resnico! — Gučkov je odgovoril: Prišli smo, da naznamo Vašemu Veličanstvu, da so petrograjske čete na naši strani. Brez pomena je, če bi sedaj še več polkov poslali v Petrograd, kajti če pridejo polki na kolodvor, se jih bo obkolilo in zajelo. — Car je odgovoril: Vem, da je tako. Vojaški oddelki so že dobili povelje, da se vrnejo. — Po kratkem presledku je rekel car: Kaj zahtevate od mene? — Gučkov je odgovoril: Vaše Veličanstvo se mora na korist velikiemu knezu Mihaelu odpovalati prestolu! To je volja vlade. — Car je globokoginjen odgovoril, da se ne more ločiti od svojega sina in da je pripravljen, prepustiti prestol svojemu bratu Mihaetu. Nato je še rekel: Imate kos papirja? — Takoj so sestavili oklice na ljudstvo, katerega je car lastnoročno podpisal. Predno je car podpisal, je imenoval kneza Lvova za ministrskega predsednika in velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča za vrhovnega armadnega poveljnika. Potem je klonil glavo za nekaj hipov, vzel pero in brez razburjenja zadnjokrat podpisal: „Car vseh Rusov.“

Kako so carja zaprli.

Reuterjev urad poroča iz Petrograda, da se je car nazadnje mudil v Mohilevu. Štiri vladne komisarije, ki so bili poslani k carju, je sprejel general Aleksejev. Car se je nahajal v carskem dvornem vlakcu, kjer se je poslovila od njega njegova mati. — Približno eno uro je imela komisija opraviti s carjevo odpovaljo. General Kornilov je želel carja spremljati, komisariji pa tega niso dovolili. Velika množica ljudstva je bila molče navzoča, ko se je odpeljal carjev dvorni vlak. Skupina častnikov se je poslovila od carja. V Carskem selu se je poslovil od spremstva in svoje služinčadi ter je mirno zapustil salonski voz. Obleden je bil v uniformo 6. kubanskega kozaskega bataljona in je imel na sebi red sv. Jurija. Obraz mu je bil vpadel. Spremljan od kneza Dolgorukega, je korakal proti čakajočemu avtomobilu.

Iz Petrograda se dne 22. marca preko Stockholma poroča, da je car dospel v Carskoje selo: a predno so ga zaprli, so bili krvavi boji. Car je bil obdan z gardo, ki mu je bila zvesta in se je močno upirala. Ruski stotnik se je moral izgubivši 60 mož, umakniti, nakar je poslala nova vlada proti Carskemu selu eden cel polk s poljsko artilerijo. Predno je pa prišlo do nadaljnega prelivanja krvi, so se podali visoki uradniki angleškega, francoskega in italijanskega poslanstva k carju, da mu naznanijo, da poslaniki prevzamejo jamstvo za njegovo in za varnost njegove obitelji. Nato je car zaukazal, da se garda uda. Svojo sabljo je izročil odposlancu angleškega poslanika. Car prebiva s svojo obitelji v številnih sobah v Carskemu selu. Povelje nad gradom in stražo ima visok angleški častnik.

Kako so zaprli carico.

Poveljnik petrograjskega okrožja, general Kornilov, je, kot se je 22. marca poročalo iz Petrograda, carici naznanil, da je postala vjetnica. S svojim štabom se je podal v Carskoje selo. Iz kolodvora je telefonično vprašal pri caričinem komorniku grofu pl. Benkendorfu, kedaj bi ga carica mogla sprejeti. O vzroku obiska pri telefonu ni hotel nič povedati. — Grof Benkendorff je nato pozval generala, naj počaka pri telefonu. Čez nekaj minut se je vrnil s poročilom, da ga carica pričakuje v pol uri. Kornilov se je nato s svojim štabom peljal v grad Malo Carskoje selo. Peljali so ga v caričine zasebne prostore, koder je carici prečital sklep začasne vlade ter ji naznanil, da od tega trenutka naprej ni več svobodna. Povedal ji je tudi, da se bo njena prejšnja straža odpustila, grad pa strogo zastražil. Carica je prosila generala, naj ji pusti njeno služabništvo, kar se ji je tudi dovolilo. Nato se je podal general Kornilov v vojašnico, kjer je vse potrebno uredil glede grajske straže.

General Ivanov za carja.

Francosko časopisje poroča iz Petrograda: Le samo general Ivanov je poizkušal, da bi rešil carizem. Posadki v Carskem selu je zapovedal, naj gre nad revolucionarje. Posadka, ki se je že pridružila revoluciji, je imenovala tri odposlanca, da se pogajajo z Ivanovom, a ta jih je ukazal zapreti. Posadka mu je nato naznanila, da bodo razstrelili palačo v Carskem selu, kjer biva carica z otroci, če takoj ne izpusti odposlancev. General Ivanov je nato baje pobegnil.

Novi načrti nove vlade.

Ogrskemu listu „Az Est“ se poroča iz Kodanja: V bodoče bo vrhovno vojno poveljstvo tvorila komisija, sestavljena iz vojnega, finančnega in zunanjelega ministra. Izdelovanje strogo vojaških načrtov bo poverjeno vrhovnemu armadnemu poveljstvu. Glede osebe novega vrhovnega armadnega poveljnika še ni ničesar določenega.

Francija prosi Rusijo za nadaljevanje vojske.

Po poročilih iz Geneve sta iz Francije odpotovala dva socialistična poslanca v Petrograd, da Rusom pojasnita, da bi bil pogin za Francijo, ako bi Rusija sklenila poseben mir. Pariški socialisti obsipujejo ruskega socialističnega ministra Kerenskega z brzojavkami, v katerih ga prosijo, da naj misli na usodo Francije.

Nova vlada in vojni cilji.

Italijanskemu listu „Corriere della Sera“ se preko Lugana poroča iz Petrograda dne 23. marca:

Zunanji minister Miljukov se je izjavil napram časnikarjem, da začasna vlada dosedaj zavezniskim državam ni mogla dati s popolno sigurnostjo zagotovila, jeli bo mogla do zadnjega ostati zvesta obveznostim, katere je Rusija prevzela. Danes pa lahko reče, da je preobrat in upostavitve demokracije v Rusiji spravila ruski narod bližje demokratičnim narodom zavezniskih držav. Rusija, dosedaj mrtva utež, bo odslej živa sila. Edini strah zaveznice je sedaj še zrahljana disciplina ali red v ruski armadi. Toda tudi v tem oziru se more gojiti najboljše upanje. Nemci morda računajo s tem, da je sedaj prišel za nje trenutek za veliko ofenzivo. Nevarnost je velika, toda dolžnost celega ruskega naroda je, se dobro pripraviti, da odbije ofenzivo. Zmagoslavje demokracije misli ni mogoče brez zmage, brez razdelitve Turčije in brez osvoboditve od Avstrije podjarmljenih narodov.

Napram nekemu drugemu poročevalcu se je Miljukov tako-le izrazil: Rusija bo sedaj podvojila svoje napore, da doseže zmago, ki je temeljni pogoj njenega obstoja. Zmaga Nemčije bi bila zmaga nazadnjaštva. Sprememba vlade ni spremenila ruskih želj. Bolj kakor kdaj poprej si želi Rusija Carigrada, ki je potreben za gospodarsko svobodo Rusije. Tudi hoče Rusija osvoboditev zatiranih avstrijskih narodnosti. Tudi narodnosti, katere je tekom vojske razbila Nemčija, kot Belgija, Srbija in Rumunija, bodo vstale večje kot so bile v preteklosti. Mi hočemo trdno organizirano jugoslovansko ter obdati Srbijo z neprekoračljivo zagrado proti nemškemu častihlepu. Nimamo nobenega drugega ideala, kakor osvoboditi žrtve nemškega imperializma (vladoblepnosti). Zmago bomo izvojevali z neomahljivo in trdnovo voljo ruskega naroda.

General Aleksejev vrhovni poveljnik ruskih čet.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ki ga je prejšnji car Nikolaj II. pred odstopom imenoval za vrhovnega armadnega poveljnika, je bil odpuščen s svojega mesta kot vrhovni poveljnik. Do imenovanja naslednika ga bo nadomeščal general Aleksejev.

Vse ruske armade za novo vlado.

Nova vlada je po poročilih iz Stockholma popolnoma izmenjala višja poveljniška mesta v armadi generala Dimitrijevega. V Rigi in v Dvinskem so se povodom carjeve odpovedi do prestola vršile parade čet. Sedaj so se že skoroda vse armade izrekle za novo vlado, ker je le-ta pokazala trdno voljo, da bi ustavila dovoz živih za čete, ki bi se ji upirale. Nihilistični, t. j. nobene vlade pripoznavajoči sloji v armadi, zlasti v petrograjskem vojaškem zboru, rovarijo vspešno.

Nova prisega ruskih čet.

Listu „Az Est“ se iz Stockholma poroča: Novo besedilo za prisego ruskih čet se glasi: Zavežem se, da bom pokoren začasni vladi, ki vlada Rusko državo, dokler ne bo narodni zbor po volji ljudstva določil končno veljavne oblike vlade.

Glad v armadi in v mestih.

Iz Stockholma se dne 26. marca poroča: Ruska državna дума je izdala na vse prebivalstvo, in zlasti na kmetstvo prebivalstvo, oklice, ki se glasi: V glavnih mestih se je začela lakota. Zaloge, katere začasna vlada natanko pregleda in porazdeljuje, so še samo za nekaj dni. Armada je istotako izpostavljena lakoti. Someščani! Kmetje! Vaša sveta dolžnost je, fiste preskrbeti z živili, ki so Vas osvobodili iz zoprnega jarma, da jih ne bo glad vnovič pogal v roke zatiralec.

Poslaniki pozdravljajo novo vlado.

Iz Petrograda se dne 25. marca poroča: Poslaniki Anglije, Francije in Italije so se danes podali v mestno hišo, kjer je zboroval ministrski svet, ter so v imenu svojih vlad pozdravili novo rusko vlado.